

2023-09-13

Fågelinventering vid Uppsala Business Park

Fågelinventering enligt metod revirkartering i
Uppsala Business Park, Uppsala kommun.

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

Beställning: Corem Projektutveckling AB

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Granskningsversion: 2023-09-13

Uppdragsansvarig: Aina Pihlgren

Medverkande: Björn Averhed, Max Karlsson, Maryam Bessouda.

Rapporten bör citeras: Ekologigruppen 2023. Fågelinventering vid Uppsala Business Park. Ekologigruppen AB.

Intern granskning av rapport: Aina Pihlgren, 2023-09-01

Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 10103

Bild på framsidan: Ekologigruppen

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Uppdragets mål och syfte	5
Metod	6
Resultat	9
Naturvårdsrelevanta arter	9
Naturtyper och fågelbiotoper i området	9
Fynd- och fortplantningsområden-/revirkartor	11
Tidigare fynd	15
Presentation av naturvårdsrelevanta arter	17
Vanligt förekommande fågelarter	25
Lagstiftning för fåglar	27
Artskyddsförordningen	27
Generella åtgärdsförslag	28
Förslag till vidare utredningar	29
Referenser	30
Bilaga 1. Inventeringsfakta	31
Bilaga 2. Metodik	32
Fältinventering	32
Läsanvisning till fortplantningsområden-/revirkartor	33

Sammanfattning

Bakgrund

Ekologigruppen har på uppdrag av Corem Projektutveckling AB genomfört en fågelinventering i Fyrislund, Uppsala kommun. Inventeringsområdet utgörs av det så kallade Uppsala Business Park, vilket är en del av detaljplanen för utveckling av kvarteret Fyrislund som ligger öst om Uppsala Centrum. Området är en företagspark med flertal fastighetsägare som omges av en mosaik av öppen vegetation och åkermark med inslag av buskmark samt mindre skogsdungar.

Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets värden för fågellivet och utreda om fågelarter har fortplantningsområden/revir inom området. Syftet har varit att skapa ett kunskapsunderlag om områdets fågelliv för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en pågående detaljplan. Fokus har legat på arter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population. Dessa arter benämns i denna rapport som naturvårdsrelevanta arter. Motiv till varför en art bedöms vara naturvårdsrelevant finns under respektive art under resultatdelen. Även vanligt förekommande fågelarter har omfattats av inventeringen.

Metod

Två metoder användes vid inventeringen: revirkartering och atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik art det finns inom ett område, och möjlighet att bedöma sannolikheten för häckning av alla förekommande arter inom området.

Resultat

Under inventeringen påträffades 58 fågelarter: 24 naturvårdsrelevanta fågelarter och 34 vanligt förekommande fågelarter. De naturvårdsrelevanta arterna som noterades vid inventeringen redovisas i tabell 1. Observationer och avgränsade revir för dessa arter redovisas i kartor figur 3–6. Utöver dessa arter finns det 8 tidigare fynd av naturvårdsrelevanta fågelarter. Alla är rapporterade via databasen Artportalen (sökning mellan 2000-01-01–2023-06-01) presenteras i tabell 2. 14 av arterna är rödlistade, och 3 har en negativ trend, resterande arter har en livskraftig status. För åtta av de naturvårdsrelevanta arterna är bedömningen att de har fortplantningsområden/revir i planområdet.

Vad innebär resultatet?

Från och med 2022-10-01 gäller en justering av lagstiftning för fåglar i artskyddsförordningen. För alla fågelarter gäller liksom tidigare att man inte får avsiktligt förstöra bon eller ägg. Tidigare skrivning att fortplantningsplatser och viloplatser är skyddade är nu borttagna. Detta ersätts med skrivningen om att det är förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningsperiod, om inte störningen saknar betydelse för att:

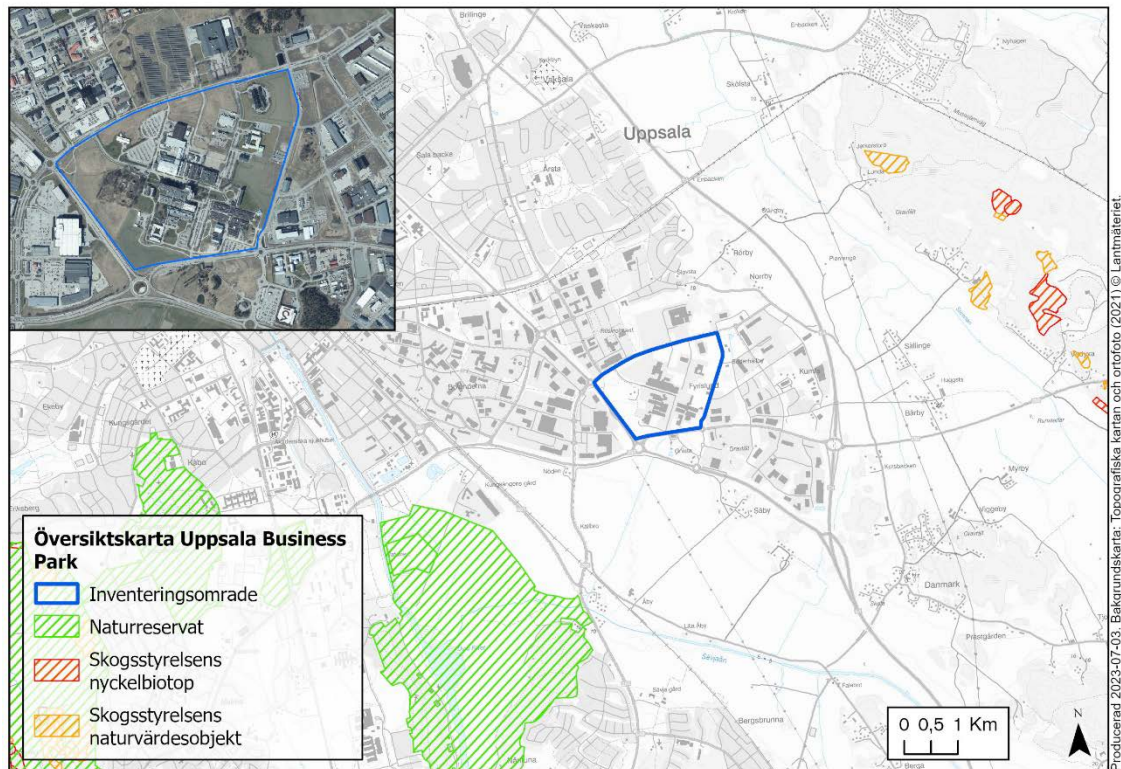
- a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
- b) att återupprätta populationen till denna nivå.

Rekommendationen är att genomföra en artskyddsutredning där en bedömning av påverkan på arterna utreds och föreslag på skyddsåtgärder ges.

Inledning

Uppdragets mål och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Corem Projektutveckling AB genomfört en fågelinventering i den centrala delen av Fyrislund, Uppsala kommun. Inventeringsområdet utgörs av det så kallade Uppsala Business Park, vilket är en företagspark belägen öst om Uppsala Centrum. Läge och avgränsning framgår av Figur 1.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdet som ligger i centrala Fyrislund, i Uppsala kommun.

Fågelinventeringen har omfattat alla fågelarter. Fokus i uppdraget har legat på arter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population. Dessa arter benämns i denna rapport som naturvårdsrelevanta arter. Motiv till varför en art bedöms vara naturvårdsrelevant finns under respektive art under resultatdelen.

Målet med utredningen har varit dokumentera områdets värde som fortplantningsområde för fåglar. För naturvårdsrelevanta arter har målet varit att utreda och avgränsa arternas fortplantningsområden i form av häckningsrevir inom området. För övriga arter har målet varit att uppskatta antal par i inventeringsområdet (figur 1). För samtliga arter är målet att indicium på häckning i inventeringsområdet ska kartläggas.

Syftet har varit att ta fram ett kunskapsunderlag om områdets fågelliv för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en pågående detaljplan. Vidare kan fågelinventeringen ligga till grund för en artskyddsutredning som belyser detaljplanens eventuella påverkan på skyddade fågelarter för tillståndsprövning enligt miljöbalken, samt vid behov förslag till åtgärder för ekologisk kontinuitet.

Fågelarter som behandlas med noggrann utredning

Rödlistan arter

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist. Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Fågelarter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen

Här listas arter som omfattas av fågelarter som ingår i fågeldirektivets bilaga 1. För dessa arter ska respektive medlemsstat upprätta skyddade livsmiljöer.

Fågelarter med liten lokal population

Här innefattas arter som lokalt har en liten population men som inte är rödlistade då de är förhållandevis vanliga i ett nationellt perspektiv.

Fågelarter som uppvisar en negativ trend

Innefattar arter med tydligt negativ trend som är statistiskt säkerställd under en flerårig period, men som inte fångats upp i någon rödlisteklassning.

Tidigare rödlistade fågelarter

De tidigare rödlistade arter som omfattas är de arter där populationen inte minskar men där denna stabiliserats på en lägre nivå (minst $<-25\%$) på grund av habitatförändringar i Sverige. Arter som återgått till en tillfredställande nivå omfattas ej.

Fågeldirektivet (rådets direktiv 79/409/EEG) omfattar alla vilda fågelarter som förekommer naturligt inom EU och gäller för fåglar samt deras ägg, bon och livsmiljöer. Syftet är att återskapa arternas populationer på en nivå "som svarar mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov". Det ska ske genom åtgärder riktade mot arterna och deras livsmiljöer (Naturvårdsverket 2009).

Uppdragsansvarig har varit Aina Pihlgren. Ansvarig för rapporten och kartframställning har varit Maryam Bessouda. Fältarbete har genomförts under perioden 2023-03-31 och 2023-06-15 av Björn Averhed och Max Karlsson. Intern kvalitetsgranskare har varit Aina Pihlgren.

Metod

Nedan summeras de viktigaste delarna i genomförande av inventeringen. För mer information rörande metodik och tillvägagångssätt hänvisas bilaga 2 Metodik.

Förarbete

Inför fältarbetet genomfördes ett förarbete med framtagande av fältkartor och upplägg av inventeringsrutiner.

Information om områdets fågelliv har inhämtats från databasen Artportalen för perioden 2000-01-01–2023-06-01. Utsök av data har skett inom ett större område än inventeringsområdet (figur 1) då fynd i Artportalen ofta har relativt dålig geografisk noggrannhet. Ett område med drygt 3 km i radie från en centrumpunkt i planområdet har använts. Analys har gjorts av fyndens relevans inom inventeringsområdet utgående från kommentarer för de enskilda fynden, samt fall relevant häckningsbiotop finns i området.

2023-06-29 gjordes även ett uttag av fynddata från ArtDatabankens databaser. Dessa inkluderar utöver fynd från Artportalen även fynd från ArtDatabankens äldre Observations-databas och fynd av nationellt skyddsklassade arter.

Fältarbete

Totalt genomfördes åtta besök i området mellan slutet av mars och juni genom att området systematiskt gicks igenom i enlighet med gängse metodik (Naturvårdsverket 2003). Besöken i mars syftade till att täcka in arter som påbörjar sin häckning tidigt på säsongen, till exempel hackspettar. För att inventera arter som anländer sent från sina övervintringslokaler till sina häckningsplatser förlades de sista besöken till början av juni. I bilaga 1 redovisas inventeringsfakta.

Vid fältbesöken användes en iPad med programvara Fieldmaps för att registrera fågelobservationer. Vid varje observation av naturvårdsrelevant fågel noterades art, position med 10 meters noggrannhet, om möjligt kön, antal, häckningskriterie/aktivitet. Inventeringarna, som genomfördes under dagar med klart väder och svaga vindar, startade efter soluppgången och avslutades under förmiddagen.

Två metoder användes vid inventeringen: revirkartering och atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik art det finns inom ett område, och bedöma sannolikhet för häckning av alla förekommande arter inom området.

Revirkartering

Fågelinventeringen genomfördes i fält genom metod: Fåglar, revirkartering, generell metod (Naturvårdsverket 2012). Undersökningstypen är den vanligaste metoden för bestämning av tätheter för fågelarter i landmiljöer och den mest relevanta när det gäller att kartlägga fågelarters fortplantningsområde. För att avgränsa ett revir krävs enligt metoden noteringar vid tre besök. Undantag från denna regel görs då häckning konstaterats (bo med ägg eller ungar påträffats etc.), samt för arter som anländer till häckplatsen i slutet av maj och början av juni avgränsas revir för dessa arter även vid två observationstillfällen.

Atlasinventering

Revirkarteringen kompletterades med undersökningstyp atlasinventering (Bengtsson, K. & Green, M. 2013), enligt metodik från svensk fågelatlas (BirdLife 2012). Syftet med metoden är att kartlägga hur säkert det är att en viss fågelindivid häckar på platsen. Detta görs genom att registrera beteendet som kan tyda på häckning. Metodiken bygger på ett system med 20 olika kriterier som på olika sätt påvisar de tre kategorierna konstaterad, trolig eller möjlig häckning (Bengtsson, K. & Green, M. 2013).

Avgränsningar

Fokus på denna inventering har legat på så kallade naturvårdsrelevanta arter, det vill säga arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population (faktaruta sidan 6). För dessa arter har eventuella fortplantningsområden/revir ritats ut. Arter som inte omfattas av revirkarteringen är lokalt mycket vanliga arter som exempelvis lövsångare, blåmes, talgoxe, skata och bofink. Dessa arter noteras bara genom uppskattning av antalet par i inventeringsområdet, samt häckningskriterium enligt metodik atlasinventering (BirdLife 2012), bilaga 2.

Det har inte ingått i uppdraget att utreda bevarandestatus, påverkan på fortplantningsområden/violplatser, eller om artskyddsförordningen är tillämplig i området för påträffade arter.

Rapportering Artportalen

Alla noterade arter i denna inventering har rapporterats på databasen Artportalen. Naturvårdsrelevanta arter registreras med en noggrannhet på cirka 10 meter, övriga arter på delområdesnivå.

Osäkerhet i bedömningen

Revirkarteringen har viss grad av osäkerhet, särskilt vad gäller geografisk avgränsning av fortplantningsområden/revir. Ju färre observationer som revirkarteringen bygger på desto större osäkerhet finns vad gäller den geografiska avgränsningen av fortplantningsområdet/reviret. För arter med stora revir som exempelvis många hackspettar kan det trots flera observationer ibland vara svårt att avgränsa reviret. För vissa arter saknas också information om storlek på artens revir varför det är svårt att avgränsa reviren. Vi bedömer dock att inventeringen har så god säkerhet att kunskapskravet i miljöbalken uppfylls. Det finns i flera fall en viss osäkerhet avseende fynd från databasen Artportalen eftersom de ofta har en låg lägesnoggrannhet. Det kan leda till att arter som är registrerade utanför inventeringsområdet ändå hör hemma där.

Figur 2. Fem konstaterade häckningar av stare inom eller strax utanför inventeringsområdet har registrerats.

Resultat

Under inventeringen påträffades 58 fågelarter: 24 naturvårdsrelevanta fågelarter och 34 vanligt förekommande fågelarter. De naturvårdsrelevanta arterna som noterades vid inventeringen redovisas i tabell 1. Observationer och avgränsade revir för dessa arter redovisas i kartor figur 3–7. Utöver dessa arter finns det 8 tidigare fynd av naturvårdsrelevanta fågelarter rapporterade via databasen Artportalen (sökning mellan 2000-01-01–2023-06-01). Dessa tidigare fynd redovisas i tabell 2. De vanligt förekommande arter som påträffades under inventeringen redovisas i tabell 3. De förkortningar som används i texterna nedan är FD=fågeln är markerad med B i fågeldirektivets bilaga 1, samt rödlistekategorier: NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, LC=livskraftig.

Naturvårdsrelevanta arter

14 av arterna är rödlistade (faktaruta sida 6), och tre har en negativ trend (faktaruta sida 6), resterande naturvårdsarter har en livskraftig status. För 8 av de naturvårdsrelevanta arterna är bedömningen att de har fortplantningsområden/revir i planområdet. Observationer och eventuella avgränsade revir för dessa arter redovisas i kartor figur 3–6. Mer information om arternas ekologi, status och trend, samt förekomst i området redovisas under avsnitt *Presentation av noterade naturvårdsrelevanta arter*.

Naturtyper och fågelbiotoper i området

Inventeringsområdet är cirka 79 hektar stort och domineras av åkermark med inslag av öppna gräsmarker, mindre trädalléer samt enstaka buskmarker som utgörs av lövbuskar, björksly och vide. En skogsdunge av triviallövskog med inslag av ädellövträd finns i västra delen av området. En ytterligare skogsdunge förekommer strax utanför planområdet på östra sidan och bedöms vara en lämplig häckningsplats för till exempel björktrast och en viktig födosökmiljö för flertal arter. I skogspartierna förekommer äldre träd med bohål samt sparsamt med död ved. Österut utanför området rinner ett dike som utgör en bra rastplats för fler fågelarter, likaså söderut finns också en dagvattendamm där brunand och andra fåglar rastar. Detta innebär att några fågelarter rastar och häckar precis utanför planområdet men födosöker allmänt inom inventeringsområdet.

Öppen mark

Majoriteten av området består av åkermark, bitvis med inslag av öppna gräsmarker. Stare och björktrast är två arter som häckar i brynen men födosöker på de öppna markerna. Gråkråka, fiskmås, skrattnås och östersjötrut är allätare som gärna födosöker på gräsmarkerna, de häckar däremot i andra miljöer. Tornseglare födosöker i det öppna luftrummet ovanför inventeringsområdet men häckar ofta i mänskliga miljöer, till exempel under takpannor.

Brynmiljöer med lövinslag

Grönfink är en art som är knuten till brynmiljöer med inslag av lövträd. Grönfink observerades vid samtliga investeringstillfällen och sågs sjunga i brynen vilket indikerar trolig häckning.

Trädalléer

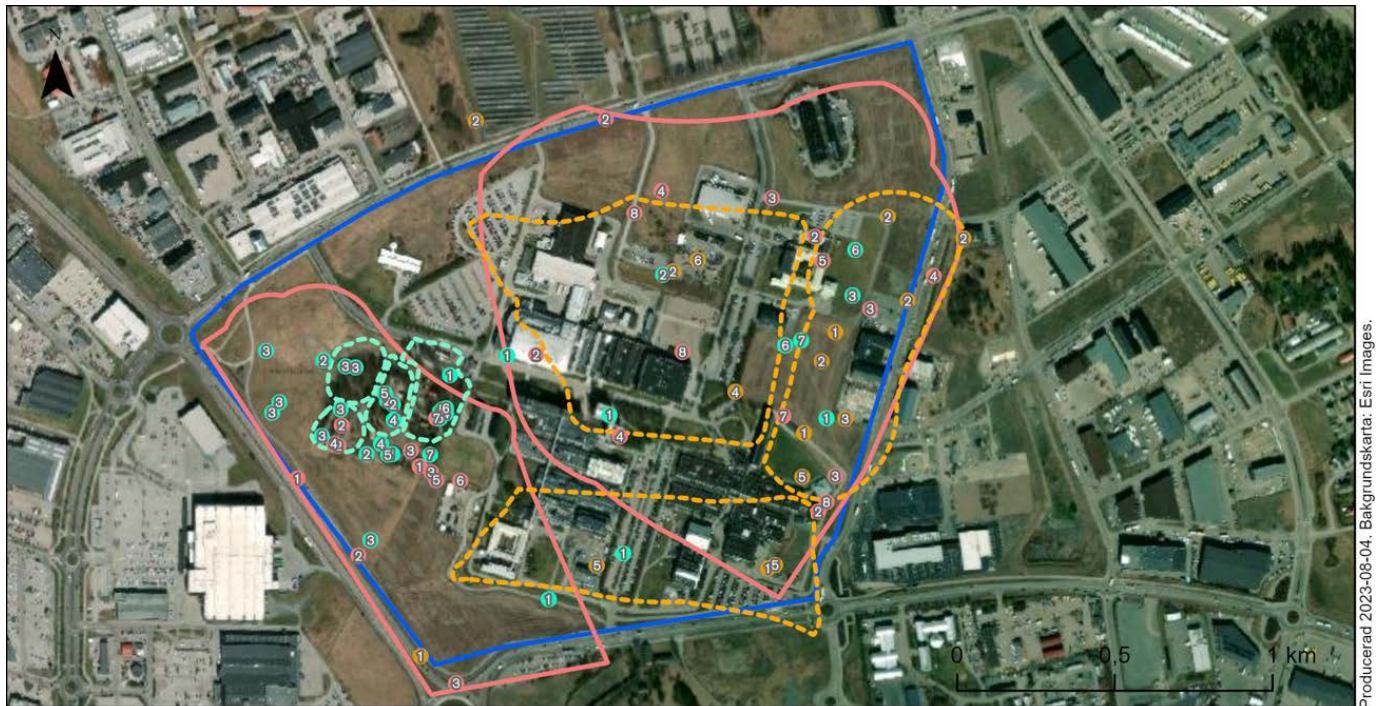
På den nord östra delen av planområdet finns en trädallé som är ett viktigt födosök område för björktrast och utgör en trolig häckningsplats för arten.

Tabell 1. Tabellen redovisar naturvårdsrelevanta arter som noterades vid inventeringen. FD=Arten är markerad med B i fågeldirektivets bilaga1. RK=Rödlistekategorier; NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, CR=akut hotad. LC=livskraftig.

Art	FD/RK	Förekomst/ Häckningsstatus	Datum
Björktrast	NT	5 par, permanent revir, 1 säker häckning, 2 troliga häckningar, 1–2 möjlig häckning	2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15.
Buskskvätta	NT	Ej revir	2023-05-3.
Entita	NT	1 par, möjligt revir	2023-04-3, 2023-05-3.
Fisktärna	FD/LC	Sträckande	2023-05-15.
Fiskmås	NT	3 par, permanent revir, trolig häckning	2023-04-3, 2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12.
Gråsparv	LC	2 par, ej revir	2023-05-29, 2023-06-12.
Grönfink	EN	5 par, permanent revir, trolig häckning	2023-03-31, 2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15.
Gulsparv	NT	Ej revir	2023-05-3.
Järnsparv	LC	Ej revir	2023-04-3.
Kråka	NT	2 par, permanent revir, trolig häckning	2023-03-31, 2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15.
Ormvråk	LC	0 par, häckar inte i området	2023-04-3, 2023-05-3, 2023-06-12.
Rödvingetrast	NT	Sträckande	2023-05-3.
Skogsduva	LC	1 par, möjligt revir	2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08.
Skrattmås	NT	Sträckande	2023-05-3, 2023-05-15.
Stenskvätta	LC	2 par eller fler, minst 2 permanenta revir, trolig häckning	2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12.
Strandskata	NT	Sträckande	2023-05-15.
Stare	VU	4 par, permanent revir, födosöker i området men häckar troligtvis utanför	2023-03-31, 2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15.
Sparvhök	LC	Sträckande	2023-05-3.
Sånglärka	LC	12 par, permanent revir, trolig häckning	2023-04-3, 2023-05-3, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15.
Trana	FD/LC	Sträckande	2023-05-3.
Tornseglare	EN	1 par, troligt revir	2023-05-15, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15.
Ängsfiolärka	LC	Fodosöker i området	2023-05-3.
Ärtsångare	NT	3 par, permanent revir, trolig häckning	2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12.
Östersjötrut	VU	Sträckande	2023-04-3, 2023-05-3, 2023-05-15.

Fynd- och fortplantningsområden-/revirkartor

I kartorna nedan, figur 3-7, redovisas förekomst av de påträffade naturvårdsrelevanta arterna. Om en art påträffades minst tre gånger inom inventeringsområdet har fortplantningsområden/revir ritats ut. För mer information om metodik hänvisas till metodavsnittet under bilaga 1.

Fågelinventering - Revirkartering, Uppsala Business Park

Artobservation, siffra anger inventeringstillfälle

- Inventeringsområde
- Stare
- Gråkråka
- Stenskvätta

Avgränsningar för revir, färg kopplar till art

- Revir med konstaterad häckning
- Revir med trolig häckning

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Figur 3. Revirkarta för stare (VU), gråkråka (NT) och stenskvätta (LC). På kartan markeras observationerna som punkter numrerade efter observationstillfällena och revirgränserna med linjer. Linjerna är heldragna vid trolig häckning och streckade vid konstaterad häckning.

Producerad 2023-09-12. Bakgrundskarta: Esri Images.

Fågelinventering, revirkartering, Uppsala Business Park

Artobservation, siffra anger inventeringstillfälle

 Inventeringsområde

● Björktrast (NT)

● Sånglärka (LC)

Avgränsningar för revir, färg kopplar till art

 Revir med konstaterad häckning

 Revir med trolig häckning

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Figur 4. Revirkarta för björktrast (NT) och sånglärka (LC). På kartan markeras observationerna som punkter numrerade efter observationstillfällena och revirgränserna med linjer. Linjerna är heldragna vid trolig häckning och streckade vid konstaterad häckning.

Producerad 2023-09-12. Bakgrundskarta: Esri Images.

**Ekologi
GRUPPEN**

Fågelinventering, revirkartering, Uppsala Business Park

Artobservation, siffra anger inventeringstillfälle

- Inventeringsområde
- Ärtsångare (NT)
- Ängsplärka (LC)
- Fiskmås (NT)

Avgränsningar för revir, färg kopplar till art

- Revir med konstaterad häckning
- Revir med trolig häckning

Figur 5. Karta med ärtsångare (NT), ängsplärka (LC), och fiskmås (NT). På kartan markeras observationerna som punkter numrerade efter observationstillfällena och revirgränserna med linjer. Linjerna är heldragna vid trolig häckning och streckade vid konstaterad häckning.

Producerad 2023-09-12. Bakgrundskarta: Esri Images.

Fågelinventering, revirkartering, Uppsala Business Park

Artobservation, siffra anger inventeringstillfälle

 Inventeringsområde

● Grönfink (NT)

● Entita (LC)

● Tornfalk (LC)

Avgränsningar för revir, färg kopplar till art

 Revir med konstaterad häckning

 Revir med trolig häckning

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Figur 6. Karta med grönfink (EN), entita (LC) och tornfalk (LC). På kartan markeras observationerna som punkter numrerade efter observationstillfällena och revirgränserna med linjer. Linjerna är heldragna vid trolig häckning och streckade vid konstaterad häckning.

Fågelinventering, revirkartering, Uppsala Business Park

Artobservation, siffra anger inventeringstillfälle

Inventeringsområde	Ormvråk (LC)
Fisktärna (LC)	Rödvingetrast (NT)
Gråsparv (LC)	Skogsduva (LC)
Gulsparv (NT)	Skrämmåsk (NT)
Järnsparv (LC)	Tornseglare (EN)

Avgränsningar för revir, färg kopplar till art

Revir med konstaterad häckning
Revir med trolig häckning

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

Figur 7. Karta över övriga naturvårdsarter som bedöms inte ha revir inom inventeringsområdet. På kartan markeras observationer som punkter numrerade efter inventeringstillfällen.

Tidigare fynd

Observationer som bedöms relevanta ur artskyddsförordnings-synpunkt

Enligt uppgifter registrerade i databasen Artportalen (sökning 2000–2023) finns åtta naturvårdsrelevanta arter noterade från planområdet (tabell 2). Ett tidigare fynd av en naturvårdsrelevant fågelart som rapporterades i Artportalen år 2017 och 2020 är hornugglan som har vid flera tillfällen de senaste åren häckat i området men inte i år. Skogsdungen i väst utgör således en lämplig häckmiljö för denna art samt de öppna ytorna utnyttjas för födosök.

Utöver de ovannämnda arterna, har information om tidigare fynd av naturvårdsrelevanta arter hämtats inom ett betydligt större område, drygt 3 km i radie från en centrpunkt i planområdet. Information om skyddsklassade arter har inhämtats från ArtDatabankens databaser. Det finns fynd av nationellt skyddsklassade arter som skulle kunna häcka inom inventeringsområdet men många av fynden är rapporterade med dålig noggrannhet, vilket medför att de är svåra att knytas till inventeringsområdet.

Tabell 2. Tabellen visar arter registrerade på databasen Artportalen som bedöms ha fortplantningsområden eller vi-
loplatser inom inventeringsområdet under åren 2000–2023. ASF=Artskyddsförordningen. 4 §=skydd i ASF. FD=Arten är
markerad med B i fågeldirektivets bilaga 1. RK=Rödlistekategorier; NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad,
CR=akut hotad, LC=livskraftig.

Artnamn	RK	Skydd ASF	Förekomst/Häckningsstatus	Datum
Buksångare	NT	4 §	3 ex spelsång/varnande	Artportalen, 2004
Hussvala	VU	4 §	?	Artportalen, 2004
Storspov	EN	4 §	Spel/sång	Artportalen, 2007
Gråtrut	VU	4 §	Sträckande	Artportalen, 2011
Kornknarr	NT	4 §	Spel/sång	Artportalen, 2012
Bivränk	LC	4 §	Sträckande	Artportalen, 2019
Hornuggla	NT	4 §	Spel/sång	Artportalen, 2017, 2020
Ortolansparv	CR	4 §	?	Artportalen, 2023

Presentation av naturvårdsrelevanta arter

Nedan följer en kortare beskrivning av de påträffade arternas ekologi, status/trend och förekomst i området. Under status och trend motiveras varför en art har bedömts vara naturvårdsrelevant och alltså omfattats av en mer noggrann utredning. Naturvårdsrelevanta arter (faktaruta sidan 6) omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population. Information om arternas ekologi och populationsutveckling har inhämtats från Artfakta (ArtDatabanken 2023), om status och trender från Sveriges fåglar (BirdLife 2022), Övervakning av fåglarnas populationsutveckling (Green m. fl. 2021) och från Rödlistan 2020. Information om fågelarters förekomst i inventeringsområdet har inhämtats från databasen Artportalen (sökning 2000–2023).

Björktrast (NT)

Ekologi

Björktrast förekommer i olika slags miljöer som fjällbjörkskog, löv- och blandskog, parker, alléer, trädgårdar. Den häckar i skogar, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och i trädgårdar. Daggmaskrika gräsmattor verkar fungera som födosöksmiljö (ArtDatabanken 2022).

Status/trend

Björktrast, som var ny på rödlistan 2020, är rödlistad i kategori nära hotad (NT). Populationen bedöms ha gått ner cirka 20 % de senaste åren (ArtDatabanken 2022). Arten är fortfarande vanlig i Uppsala län. Den verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden.

Förekomst i området

Björktrastar observerades vid varje investeringstillfälle utom ett (tabell 1, figur 4). Två par noterades med konstaterad häckning på fåglar besökte bebodda bon, och ytterligare, tre par bedömdes ha permanenta revir vilket indikerar trolig häckning, samt 1–2 möjliga häckningar.

Fiskmåsar (NT)

Ekologi

Fiskmåsen är en flyttfågel som ibland stannar i Sverige. Arten häckar ensam eller i kolonier i våtmarker, längst kuster, på öar, vid insjöar och ibland även på hustak i samhällen. Den är en allätare som äter fisk, maskar och skalbaggar men födosöker också i tätbebyggda områden där den exempelvis kan hitta matrester från människor.

Status/trend

Arten har vid tidigare rödlistningstillfällen bedömts som LC (livskraftig), men populationen minskar nu med en takt som medför att kriterierna för NT (nära hotad) blir uppfyllda. Minskningstakten har uppgått till 16 (7–22) % under de senaste 18 åren. Minskningstakten för den svenska populationen bedöms vara nära gränsvärdet för Sårbar (VU). Populationen i Sverige bedöms utgöras av cirka 100 000 par.

Förekomst i området

Flera fiskmåsar observerades födosökande vid alla inventeringstillfällen i planområdet (tabell 1, figur 5). Fler än tre observationstillfällen innebär permanent revir, men fiskmåsar hävdar inte revir på samma sätt som många andra arter gör, utan kan tvärtom häcka tillsammans i kolonier. Tre par med permanent revir uppskattas förekomma i området, vilket indikerar trolig häckning. De öppna gräsmarkerna är populära födosökningsmiljöer för många måsfåglar, bland annat fiskmåsar observerades födosöka där.

Gråkråka (NT)

Ekologi

Gråkråkan häckar i skogsmark, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar samt i olika urbana områden. Detta är den ras av kråka som är bofast i Sverige. Eftersom gråkråka, när det gäller föda, är generalist och allätare så födosöker den gärna nära mänsklig bebyggelse. Arten har stora revir och för att lyckas med sin häckning behöver den ha tillgång till en ostörd skogsduge för placering av själva boet.

Status/trend

Gråkråka var ny på rödlistan 2020 i kategorin Nära hotad (NT) och har inte varit rödlistad tidigare. Arten har dock breda livsmiljöer och anses fortfarande vanligt förekommande i regionen.

Förekomst i området

Gråkråka har observerats vid varje investeringstillfälle (tabell 1, figur 3). Sammanlagt bedöms två par gråkråka ha permanenta revir som delvis omfattar hela eller delar av inventeringsområdet. Detta indikerar trolig häckning. Inom och omkring inventeringsområdet finns lämpliga boträd, men inget bo har hittats under inventeringen 2023.

Grönfink (EN)

Ekologi

Grönfink häckar i skogsbryn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Arten verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden.

Status/trend

Grönfink är en i regionen allmänt förekommande art. Arten har inte varit rödlistad tidigare, men den mycket kraftiga populationsnedgången de senaste 10 åren, orsakad av sjukdomen gulknopp, är den numera rödlistad i hotkategorin starkt hotade arter (EN).

Förekomst i området

Grönfinkar har observerats med spel/sång under varje investeringstillfälle utom ett (tabell 1, figur 4). Fem par bedöms ha permanenta revir, vilket indikerar trolig häckning inom eller strax utanför inventeringsområdet.

Rödvingetrast (NT)

Ekologi och livsmiljökrav

Rödvingetrast häckar främst i skogsmark med rik undervegetation och har en nordlig tyngdpunkt på utbredningen i landet. Rödvingetrast är allätare men livnär sig under häckningstid främst av maskar, sniglar, blötdjur och insekter.

Status/trend

Rödvingetrast var ny på rödlistan 2020 i kategori Nära hotad (NT). Populationen av rödvingetrast minskar successivt, framför allt i södra delen av utbredningsområdet. Minskningen har uppgått till cirka 25 % under de senaste 15 åren.

Förekomst i området

Rödvingetrast observerades endast vid ett tillfälle (tabell 1, figur 7). Eftersom den var enbart förbi-flygande norrut kan arten inte kopplas till inventeringsområdet.

Skrattmåsa (NT)

Ekologi

Skrattmåsen häckar främst kolonivis i sjöar med långa vassruggar eller i kärr och i anslutning till kusten. Arten är främst en flyttfågel som återvänder i mars. Den är en allätare som bland annat äter

maskar och skalbaggar men födosöker också i tätbebyggda områden där den exempelvis kan hitta matrester från människor.

Status/trend

Arten har vid tidigare rödlistningstillfällen bedömts som LC (livskraftig), men populationen minskar nu i sådan takt att kriterierna för NT (nära hotad) blir uppfyllda. Arten har minskat kraftigt sedan 1980, men minskningstakten har bromsats upp under senare år. De senaste 24 åren har minskningstakten uppgått till 25 (15–50) %. Populationen i Sverige bedöms utgöras av cirka 98 000 par.

Förekomst i området

Skrattmåsar observerades vid två tillfällen (tabell 1, figur 6). Att observationen gjordes i häcktid indikerar möjlig häckning, men inom inventeringsområdet finns inga direkt lämpliga platser för häckning, däremot finns många lämpliga hustak intill inventeringsområdet. De öppna gräsmarkerna inom inventeringsområdet är populära födosökningsmiljöer för flera arter av måsfåglar. Arten är rapporterad från området via databasen Artportalen sedan tidigare.

Stare (VU)

Ekologi

Stare häckar oftast i grova träd med hål men kan också häcka i fågelholkar. Arten behöver en ganska varierad livsmiljö bestående av gräsmattor, åkrar, eller parker. Födosök sker oftast på marken och ibland långt ifrån boplatsen (ArtDatabanken 2022). Staren är rödlistad men är fortfarande tämligen vanligt förekommande i Stockholms län. Stare verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden. Den har dock ett visst indikatorvärde för värdefulla och artrika naturmiljöer då den ofta häckar i gamla hålträd och är gynnas av ett varierat odlingslandskap.

Status/trend

Stare är rödlistad som VU-sårbar, på grund av en populationsutveckling som varit nedåtgående under en lång tid. De senaste 20 åren har populationen minskat med drygt 40% (Wirdheim 2021). Enligt Green m.fl. 2021 visade inventeringar genomförda under sommaren på en fortsatt negativ trend, medan inventeringar från vintern 2020/2021 visade på en viss uppgång i antal starar. Uppgången förklaras delvis med mildare och snöfria vintrar.

Förekomst i området

Fyra par starar bedöms ha ett permanent revir i skogsdungen söderut inom området. Stararna häckar i hålträd i brynen eller i skogsdungen österut utanför planområdet och använder de öppna gräsmarkerna som födosökmiljöer (tabell 1, figur 3). Omslagsbilden är på en stare, när ena föräldern kommer för att mata sina ungar.

Tornseglare (EN)

Ekologi

Tornseglare häckar gärna under storkupiga tegelpannor eller i andra håligheter och nischer i byggnader. Majoriteten av tornseglarbeståndet är helt knutet till mänsklig bebyggelse medan en mindre andel häckar i mer ursprungliga miljöer, i första hand i gamla hackspetthål och andra typer av håligheter i träd samt i klippskrevor. Tornseglare kan även häcka i holkar som placeras i högt läge under en takfot eller på en husgavel med fria inflygningsmöjligheter. Tornseglaren lever hela sitt liv i luften. Den enda period i livet som tornseglaren inte tillbringar i luften är under häckningen samt vid extremt dåligt väder då de kan klamra sig fast i trädgrenar, på husväggar eller klippbranter. Födan utgörs uteslutande av insekter samt små spindlar som driver fram i luften hängandes i spintrådar.

Status/trend

Tornseglare häckar från Skåne till Lappland. Tornseglare är rödlistad i kategorin Starkt hotad (EN) på grund av en kraftig populationsminskning. Under de senaste 24 åren har antalet häckande par minskat med närmare 55%. Rödlisteklassningen för tornseglare har successivt försämrats sedan år

2010 då den bedömdes som Nära hotad (NT). En orsak till tornseglarens tillbakagång är sannolikt brist på lämpliga boplatser. Moderna takläggningsmetoder innebär ofta att storkupiga tegelpannor ersätts av exempelvis plåttak eller platta betongpannor vilka inte ger några inflygningsmöjligheter för tornseglare. För de tornseglare som häckar i träd, främst i Norrlands inland, har situationen sannolikt försämrats till följd av minskad mängd äldre skog med hålträd. Andra tänkbara orsaker till den kraftiga populationsminskningen är en vikande tillgång till föda.

Förekomst i området

Arten påträffades vid flera inventeringstillfällen (tabell 1, figur 5). Antal par uppskattas till ett med troligt revir inom inventeringsområdet. Det är möjligt att tornseglare häckar inom eller i närheten av inventeringsområdet.

Gulsparv (NT)

Ekologi

Gulsparv häckar i olika typer av öppna miljöer med inslag av träd och buskar. Den är också vanlig på hyggen, kraftledningsgator och andra öppna eller halvöppna områden, dock helst i närheten av odlingsmarker (ArtDatabanken 2022).

Status/trend

Gulsparv var 2015 rödlistad i kategori VU-sårbar, men är i den senaste rödlistan (2020) i hotkategorin NT-nära hotad, vilket indikerar att populationsminskningen har avstannat en aning. Enligt (Green m.fl. 2021) finns ingen ljusning i sikte för arten utan populationstrenden fortsätter stadigt neråt.

Förekomst i området

Arten observerades enbart vid ett inventeringstillfälle i början av maj och bedöms därför inte ha ett revir inom planområdet.

Buskskvätta (NT)

Ekologi

Buskskvättan häckar i flera olika biotoper på öppen mark, bland annat jordbruksmarker, kalhyggen, hedar och glest bevuxna myrar. I odlingslandskapet förekommer den oftast på dikesrenar, vid vägar och betesmarker eller i anslutning till glest trädbevuxna åkerholmar med god tillgång på utkiksposter. Reder bo i tät vegetation, gärna i tuva.

Status/trend

Arten är rödlistad som nära hotad (NT) sedan 2015 och har minskat i population med 35–50% de senaste 30 åren, sannolikt som en följd av minskade arealer marginalmarker i jordbrukslandskapet, nedlagda betesmarker och en fragmentering av landskapet (Artfakta 2023). Enligt Wirdheim m.fl 2022 bedöms buskskvättan också ha en negativ populationstrend.

Förekomst i området

Inom inventeringsområdet bedöms buskskvätta inte ha något revir. Arten påträffades under ett inventeringstillfälle.

Entita (NT)

Ekologi

Entitans revir omfattar inte sällan 4–5 hektar vilket är ett relativt stort revir för att vara en så liten fågel. Entita är hålhäckare men kan inte själv hacka fram sitt hål utan är beroende av miljöer som erbjuder naturliga hål. I många av våra skogar kan det antas att naturliga bohål är en begränsande resurs för hålhäckare. Entitan får då konkurrera om bohålen med till exempel talgoxe och blåmes som finns i samma miljöer. Eftersom entitan är underlägsen gentemot dessa arter, får den ofta hålla till godo med hål av dålig kvalitet. Ofta får den använda hål som ligger längre ner och som utsätts mer frekvent av bopredatorer (ArtDatabanken 2022).

Status/trend

Entita som var ny på rödlistan 2020 missgynnas när varierade småmiljöer som skogsdungar, hagmarker och brynmiljöer försvinner. Även bristen på död ved och hålträd påverkar arten negativt. Enligt Wirdheim 2021 har entita minskat med cirka 20% de senaste 10 åren.

Förekomst i området

Arten påträffades under 2 inventeringstillfällen, i början av april och maj (tabell 1, figur?). Entitan uppskattas ha ett par inom planområdet vilket tyder på ett möjligt revir.

Gråsparv (LC)

Ekologi

Gråsparven är kraftigt byggd med stort huvud och grov näbb. Den häckar gärna i människans närhet, både i städer och på landet. Arten är en social stannfågel som vanligen uppträder i flock. Den häckar typiskt under takpanna eller i ventilhål, ibland i träd.

Status/trend

Gråsparven är inte rödlistad år 2023, men en minskning av populationen har skett de senaste 30 åren. Minskningen har uppgått till 67–77 % under denna period, men under de senaste tio åren har en svag uppgång skett enligt Svensk Fågeltaxering. Beroende på vilka av de skattade värdena som används varierar bedömningen från Livskraftig (LC) till Sårbar (VU).

Förekomst i området

Arten observerades under 2 inventeringstillfällen (tabell 1, figur 7) och det uppskattas finnas 2 par i området men inget permanent revir.

Järnsparv (LC)

Ekologi

Järnsparv förekommer i stora delar av Sverige. Den häckar i olika miljöer, till exempel i unga granbestånd, i fjällbjörkskog, i parker, i enbuskmarker och i trädgårdar.

Status/trend

Järnsparv är inte rödlistad men har över en 40-årsperiod haft en vikande trend (Green m.fl. 2021). Under den senaste 10-årsperioden har arten minskat med knappt 20% varför bedömningen är att järnsparv kan komma att bli rödlistad vid uppdatering av rödlistan 2025.

Förekomst i området

Arten påträffades under ett investeringstillfälle i april och har troligtvis inget revir inom planområdet.

Ormvråk (LC)

Ekologi

Ormvråken är knuten till ekotonen mellan skog och öppnare marker som åkrar, kalhyggen, gräsmarker eller sjöar och förekommer mestadels i det uppbrutna landskapet där den häckar i skogar eller dungar. Par bygger ett plattformslikt bo i ett större träd. Ormvråken är en varierad opportunist som tar smågnagare, kaniner, reptiler, groddjur och insekter (Artfakta 2023).

Status/trend

Bedömd som LC i rödlistan men anges som en prioriterad art i Bern- och Bonnkonventionen.

Förekomst i området

Arten har observerats under 3 inventeringstillfällen men häckar inte inom planområdet.

Skogsduva (LC)

Ekologi

Skogsduvan är en hålbbyggare vars utbredning sammanfaller i stora drag med förekomsten av lämpliga grova hålträd – främst ek – i anslutning till lämpliga födosöksområden på jordbruksmark. I brist på trädhål kan den även häcka i knipholkar, klippskrevor och ruiner. Den optimala häckningsbiotopen utgörs av ekbackar och lövängar/hagmarker med gamla träd, omgivna av öppna fält med goda möjligheter till födosök. Arten kan även häcka långt inne i barrskogar där den utnyttjar gamla bohål av spillkråka. Skogsduva flyttar söderut under september och oktober till övervintringsområden i södra Frankrike och norra Spanien (ArtDatabanken 2022).

Status/trend

Skogsduva var rödlistad 2005 i kategori NT- Nära hotad. Vid rödlistningen 2010, 2015 och 2022 bedömdes skogsduvan som Livskraftig LC. Populationen är ökande (ArtDatabanken 2022). Skogsduvan är en prioriterad art enligt skogsvårdslagen.

Förekomst i området

Arten påträffades under 4 inventeringstillfällen (tabell 1). Antal par uppskattas till 1 och bedöms ha ett möjligt revir inom planområdet.

Stenskvätta (LC)

Ekologi

Stenskvättan är en marklevande art som föredrar öppna miljöer med kort markvegetation som t.ex. naturbetesmark, åkermark, steniga öar i yttre havsbandet samt kalfjäll. Eftersom stenskvättan är en hålhäckare är förekomst av lämpliga håligheter en förutsättning för häckning. I stenskvättans fall handlar det främst om en god tillgång på stenar, stenrösen och andra markhåligheter (ArtDatabanken 2022).

Status/trend

Stenskvätta var rödlistad 2005 i kategori NT-Nära hotad. Vid rödlistningen 2010, 2015 och 2022 bedömdes stenskvätta som livskraftig LC. Beståndet har minskat med 5–45 % de senaste 30 åren men bedöms vara stabil de senaste 10 åren.

Förekomst i området

Stenskvätta observerades vid 4 inventeringstillfällen (tabell 1), det uppskattas finnas 2 par eller fler inom planområdet. Inom planområdet finns det minst 2 permanenta revir, vilket betyder en trolig häckning.

Strandskata (NT)

Ekologi

Strandskatan häckar vid flacka havsstränder och vid stora insjöars stränder. Ses ofta då den söker föda på åkrar men oftast inte långt från vatten. Födan utgörs av musslor, kräftdjur, daggmaskar och insekter. Arten är en sommargäst i Sverige från mars till september ungefär.

Status/trend

Arten är ny på rödlistan år 2020 och är listad som nära hotad – NT. Populationen uppskattas ha minskat cirka 40% senaste 30 åren (Artfakta 2023).

Förekomst

Strandskata observerades under häckningstid vid ett tillfälle i maj. Arten kan inte kopplas till inventeringsområdet då den bara var sträckande.

Sparvhök (LC)

Ekologi

Sparvhök häckar i barr och lövskog över hela landet, den livnär sig på småfåglar i träd och buskar. Arten är vanlig i de flesta typer av skogsbiotoper men även i öppna landskap med träd. Den föredrar att jaga längst med skogsbryn. Sparvhök är vanligt förekommande i stadsmiljöer och trädgårdar där den kan häcka i parkmiljöer.

Status/trend

Beståndet har haft en livskraftig status de sedan 2005.

Förekomst i området

Sparvhök var enbart sträckande och kan därför inte kopplas till inventeringsområdet.

Sånglärka (LC)

Ekologi

Sånglärka häckar främst på jordbruksmark, men arten förekommer även på andra typer av öppna områden såsom mossar, hedar och alvar. Sånglärkan föredrar öppna landskap och är oftast den vanligaste arten i öppna landskap med en stor andel öppna sädesfält (ArtDatabanken 2022).

Status/trend

Sånglärka har tidigare år varit rödlistad i kategorin Nära hotad (NT), arten har minskat starkt de senaste 30 åren men minskningen har stagnerat de sista 10 åren. Numera bedöms bestånden livskraftiga (LC). Arten förväntas minska i framtiden i och med lämpliga habitat försvinner.

Förekomst i området

Sånglärka observerades vid alla inventeringstillfällen (tabell 1, figur 4) utom det första. Arten bedöms ha permanent revir inom området med 12 par. Detta innebär en trolig häckning.

Trana (LC)

Ekologi

Trana häckar vid myrar samt vid sjöar och vattendrag med sank stränder. Arten bygger bo på marken som består av mossor starr och kvistar.

Status/trend

Trana bedömdes som livskraftig (LC) och populationen har ökat kraftigt de senaste åren samt förväntas att fortsätta öka.

Förekomst i området

Trana observerades vid ett inventeringstillfälle (tabell 1, figur 7). Arten var sträckande och kan därför inte knytas till inventeringsområdet.

Ängsplärka (LC)

Ekologi

Ängsplärka häckar på öppna marker, som fuktiga gräsmarker, hedar och myrar. Arten bygger bo på marken väl dolt i vegetationen.

Status/trend

Arten var rödlistad, 2015 men har på senare år återhämtat sig och bedöms idag som LC. Populationen förväntas ännu mer öka i framtiden.

Förekomst i området

Ängsplärka hördes sjunga under häckningstid och i lämplig biotop under ett inventeringstillfälle. Den häckar förmodligen inte inom inventeringsområdet men födosöker på de öppna områdena.

Ärtsångare (NT)

Ekologi

Ärtsångare häckar i skogsbryn, buskmarker och trädgårdar. Den bygger bo av gräs, rötter och hår som göms i tät vegetation.

Status/trend

Arten har minskat kraftigt de senaste 10 åren och bedöms därför som Nära Hotad (NT).

Förekomst i området

Ärtsångaren spel/sång hördes under häckningstid samt i lämplig biotop under 3 inventeringstillfällen. Antal par uppskattas till 3 och tyder på ett möjligt revir.

Vanligt förekommande fågelarter

I samband med inventeringen noterades en stor mängd mer vanligt förekommande fågelarter. Dessa arter redovisas i tabell 3.

Tabell 3. Tabellen redovisar övriga fågelarter påträffade i området i samband med inventeringen, samt uppskattat antal par.

Svenskt namn	Aktivitet	Bedömd häckning status enligt svensk fågelatlas	Uppskattat antal par	Datum
Blåmes	Permanent revir	Trolig häckning	5 par	2023-04-03, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Bofink	Permanent revir	Trolig häckning	3 par	2023-04-03, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Domherre	Sträckande	Ej häckning	6 ex	2023-04-03
Fasan		Ej häckning	1 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12
Grågås	Sträckande	Ej häckning		2023-05-03, 2023-05-15
Gräsand	Sträckande	Ej häckning		2023-05-03
Havstrut	Sträckande	Ej häckning		2023-04-03
Hämpling	Obs i häcktid-lämplig biotop-spelsång	Möjlig häckning	5–10 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12
Kaja	Permanent revir	Trolig häckning	10 par	2023-03-31, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Kanadagås	Sträckande	Ej häckning		2023-05-03
Knölsvan	Sträckande	Ej häckning		2023-03-31
Koltrast	Permanent revir	Trolig häckning	4–6 par	2023-03-31, 2023-04-03, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Korp		Ej häckning	1 ex	2023-05-03
Ladusvala	Möjligt revir		1 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29,
Lövsångare		Möjlig häckning	2 par	2023-05-03, 2023-05-15
Nötväcka	Möjligt revir		1 par	2023-04-03, 2023-05-03, 2023-06-08
Pilfink		Möjlig häckning	1 par	2023-03-31, 2023-04-03, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Ringduva	Permanent revir	Möjlig häckning	5–10 par	2023-03-31, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15

Råka	Sträckande	Ej häckning	11 ex	2023-05-15
Rödhake		Ej häckning	1 ex	2023-05-03
Rödstjärt	Möjligt revir		1 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-06-15
Skata	Permanent revir	Trolig häckning	4 par	2023-03-31, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Steglits	Permanent revir	Trolig häckning	4 par	2023-04-03, 2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Stenknäck	Permanent revir	Trolig häckning	2 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Storskarv	Sträckande	Ej häckning		2023-05-03, 2023-05-15
Svarthätta		Möjlig häckning	1 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12
Sädesärta	Permanent revir	Trolig häckning	3 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Talgoxe	Permanent revir	Trolig häckning	5 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Taltrast	Sträckande	Ej häckning		2023-05-03
Tamduva	Permanent revir	Trolig häckning	5 par	2023-05-03, 2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15
Trädgårdssångare	Permanent revir	Trolig häckning	2 par	2023-05-29, 2023-06-12, 2023-06-15
Trädpiplärka		Ej häckning	1 par	2023-05-03
Törnsångare		Trolig häckning	7 par	2023-05-15, 2023-05-29, 2023-06-08, 2023-06-12, 2023-06-15

Lagstiftning för fåglar

Artskyddsförordningen

Regelverket kring artskydd regleras i Sverige genom artskyddsförordningen. Detta är en nationell lagstiftning som införlivar EU:s art- och habitatdirektiv, samt fågeldirektiv i svensk lagstiftning. Alla svenska fåglar är fridlysta enligt 4 §.

Beslutade förändringar i lagstiftningen 2022

Regeringen fattade 2022-06-16 beslut om att förändringar i artskyddsförordningen. Förändringarna, som berör fåglar omfattas av förordningens 4 §, och trädde i kraft 2022-10-01 (Regeringskansliet 2022).

Artskyddsförordningen 4 §

Det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att:
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) att återupprätta populationen till denna nivå

Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Skrivningen i punkt 4 i den tidigare förordningen angav att fortplantningsområden och viloplatser ej fick skadas eller förstöras. Detta strikta skydd som omfattade alla vilda fåglar utgår nu alltså.

Skyddet inriktas nu på arter där påverkan i form av skogsbruk eller exploatering kan leda till att arternas populationer (regionalt eller lokalt) påverkas negativt. Störning som orsakar sådan påverkan är således fortfarande förbjuden.

Naturvårdsverket anser i sitt remissvar till regeringen angående förändringen att befintlig praxis att begreppet ”störning” innefattar försämringar eller förstörelse av fåglars fortplantningsområden (Naturvårdsverket 2022). I lagens mening bör således (enligt Naturvårdsverket) en sådan påverkan, som exempelvis ny bebyggelse utgör, tolkas in i förbudet mot störning.

Ekologigruppen bedömer att arter som i denna rapport klassificeras som naturvårdsrelevanta oftast utgör sådana arter där hänsyn behöver tas för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå. Naturvårdsrelevanta arter omfattar följande kategorier:

- rödlistade arter
- arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1
- arter som uppvisar en negativ trend
- arter som har en liten lokal, regional eller nationell population

- arter som tidigare varit rödlistade som omfattas är de arter där populationen inte minskar men där denna stabiliserats på en lägre nivå (minst <-25%) på grund av habitatförändringar i Sverige. Arter som återgått till en tillfredsställande nivå omfattas ej.

Till skillnad mot tidigare skrivningar i artskyddsförordningen ska lagen tolkas som att det efter den 2022-10-01 inte längre finns ett strikt skydd mot att skada fortplantningsområden. Detta skydd ersätts då av förbud mot att störa arter så att deras population kan skadas.

Tillfredsställande population

EU-domen i mars 2021 innebär att det inte var tillåtet att negativt påverka lokal population/bevarandestatus av någon fågelart. Den nya lagstiftningen innebär att det nu istället är förbjudet att skada eller avsiktligt störa vilda fåglar så att det finns risk att en arts population inte längre kan upprätthållas på en tillfredsställande nivå eller att möjligheten att återupprätta en redan liten population till en tillfredsställande nivå förhindras.

Om en sådan negativ påverkan kan förutses, kan i vissa fall verk samma skyddsåtgärder genomföras så att kontinuerlig ekologisk funktion upprätthålls och populationen därmed inte riskerar att minska. De åtgärder som kan vara aktuella är olika former av preventiva eller förbättrande åtgärder som är avsedda att begränsa eller helt motverka de negativa effekterna av en verksamhet eller åtgärd. Exempelvis kan en sådan åtgärd bestå av att skapa nya livsmiljöer eller höja kvaliteten på eller i anslutning till en plats för vila eller fortplantning.

Det ska tilläggas att det finns en stor osäkerhet i hur begrepp som störning och tillfredsställande population ska tolkas i den nya lagstiftningen. Kommande rättsfall som prövar den nya lagen kommer i framtiden tydligare reda ut dessa begrepp.

Generella åtgärdsförslag

Avverka inte under häckningstid. För att förbudet mot att döda och skada fåglar, eller förstöra ägg och bon inte ska utlösas behöver avverkning av träd och buskar genomföras utanför häckningstid. Denna åtgärd gäller för samtliga inom området häckande fågelarter. Häckningstiden för fågelarter som förekommer i detaljplaneområdet infaller generellt mellan mars och augusti.

Bevara, återskapa och genomför skötsel av öppna gräsytor. Öppna gräsytor är viktiga för födosök av arter som stare, björktrast och grönfink. Som ersättning för minskade arealer öppna gräsytor rekommenderas att örter sås in i kvarvarande och nyanlagda gräsmarker samt att markerna sköts på ett sätt så att artrikedomen ökar. Exempel på örter som uppskattas av flera fågelarter är solrosor, havre och gräbo.

Utveckla, återskapa brynmiljöer. Brynmiljöer är viktiga för bland annat grönfink, björktrast och stare och ianspråktagande av dessa miljöer bör ersättas av att nya bryn skapas och sköts. Till exempel längs med parken kan brynen förstärkas med bärande träd och buskar. Inhemskas arter som hagtorn, slån, rosor, hägg och rönn kan planteras in.

Placera ut fågelholkar. Holkar anpassade för de arter som förekommer i området kan placeras ut. Till exempel finns speciella holkar för tornseglare som kan placeras i byggnader.

Spara död ved. I området vid parken kan död ved sparas och tillskapas genom veteranisering av träd.

Ta fram en skötselplan för parken. En skötselplan med syfte att gynna förkommande fågelarter i parken bör tas fram.

Förslag till vidare utredningar

De naturvårdsrelevanta fågelarterna liksom vanligt förekommande fågelarter har ett starkt lagligt skydd och påverkan på arterna som förekommer som häckande i detaljplaneområdet bör utredas. Rekommendationen är att genomföra en artskyddsutredning där en bedömning av påverkan på arterna utreds, och med förslag på skyddsåtgärder i syfte att upprätthålla kontinuerlig ekologisk funktion.

Referenser

Tryckta källor:

Bengtsson, K. & Green, M. 2013. Skånes Fågelatlas. SkOF, Vellinge. Skånes fågelatlas-den skånska häckande fågelfaunans utveckling enligt de båda atlasinventeringarna 1974–1984 och 2003–2009.

BirdLife 2022. Sveriges fåglar 2022. Resultat från inventeringar gjorda till och med 2021. BirdLife Sverige, svensk fågeltaxering vid Lunds universitet, ArtDatabanken, SLU

Green M., Haas, F. & Lindström Å. 2019. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2019. Lunds universitet.

Green M., Haas, F. & Lindström Å. 2021. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2021. Lunds universitet.

Naturvårdsverket 2003. Undersökningstyp: Fåglar: Revirkartering , generell metod. Version 1:1: 2003-04-04 (Författare Sören Svensson).

Naturvårdsverket 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda fåglar. 2010-12-21. Kapitel förenklad revirkartering.

Ottosson, U., R. Ottvall, J. Elmberg, M. Green, R. Gustafsson, F. Haas, N. Holmqvist, Å. Lindström, L. Nilsson, M. Svensson, S. Svensson, and M. Tjernberg. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

SFS 2007:845. Artskyddsförordning

Digitala källor:

ArtDatabanken 2022. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning> (Hämtad: 2023-04-27)

Artportalen 2022. Artportalen, rapportsystem för arter. <http://www.artportalen.se> (Hämtad: 2023-06-01)

BirdLife 2012. SOF-Sveriges ornitologiska förening. Häckningskriterier. <http://birdlife.se/atlasinventering/hackningskriterier/>

Svensk Fågeltaxering. <http://www.fageltaxering.lu.se/> (Hämtad: 2023-04-27)

Övriga källor:

ArtDatabanken 2023. Uttag av skyddsklassade arter från ArtDatabanken databaser. (Hämtad: 2023-02-24)

Bilaga 1. Inventeringsfakta

8 besök genomfördes i inventeringsområdet genom att området systematiskt gick igenom enligt gängse metodik. Vid fältbesöken användes en iPad med programvara Fieldmaps för att registrera fågelobservationer. Vid varje observation av naturvårdsrelevant fågel noterades art, plats, kön (om möjligt), antal och häckningskriterie/aktivitet.

Fältbesöken startade efter soluppgången under dagar med klart väder och svaga vindar och avslutades senast kl 10:00. Inventering avslutas efter kl 10:00 eftersom fågelaktiviteten vanligtvis avtar successivt fram på dagen. I tabell 4 redovisas tidpunkter och inventerare för inventeringstillfällena.

Tabell 4. Tidpunkt för inventeringstillfällena och inventerare.

Besök nr	Datum	Inventerare
1	2023-03-31	Max Karlsson
2	2023-04-03	Max Karlsson
3	2023-05-05	Max Karlsson
4	2023-05-15	Max Karlsson
5	2023-05-29	Björn Avrerhed
6	2023-06-08	Björn Avrerhed
7	2023-06-12	Björn Avrerhed
8	2023-06-15	Björn Avrerhed

Bilaga 2. Metodik

Fältinventering

Två metoder har använts vid inventeringen: revirkartering och atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik art det finns inom ett område, och om det rör sig om konstaterad, trolig eller möjlig häckning. Denna information redovisas i respektive artkarta. Nedan redovisas de två metoderna närmare.

Metod Revirkartering

Fågelinventeringen har genomförts i fält genom metod: Fåglar, revirkartering, generell metod (Naturvårdsverket 2003). Undersökningstypen är den vanligaste metoden för bestämning av tätheter för fågelarter i landmiljöer. För de flesta av arterna bestäms det absoluta antalet häckande fågelpar genom att deras revir kartläggs inom en avgränsad areal.

Metodiken för en fullständig revirkartering rekommenderar åtta till tio besök i fågelfattiga skogar och 10–12 besök i fågelrika skogar (Naturvårdsverket 2003). Fältbesöken fördelas under fåglarnas häckningstid och ska utföras under samma år. Naturvårdsverkets bedömning är att det i vissa fall, med kvalitet, går att genomföra en inventering med färre besök, även om det innebär en större osäkerhet (Naturvårdsverket 2010).

Inventeringen har framförallt omfattat naturvårdsrelevanta fågelarter som hävdar revir genom sång dagtid. Med naturvårdsrelevanta arter menas här rödlistade arter, arter markerad med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population (faktaruta sidan 6). För dessa arter har revir ritats ut. I områden där bedömningen är att det finns förutsättningar för nattaktiva arter, till exempel ugglor och nattskärar, har ett till två besök förlagts nattetid. Rovfåglar karteras inte med god säkerhet med den metod som använts, men bedömningen är att en rovfågelhäckning sannolikt hade uppmärksamats vid inventeringen.

Vid en revirkartering tar man hänsyn till att det måste finnas observationer från flera besök i varje revir. Antalet observationer som behövs för att revir ska konstateras är tre om antalet inventeringstillfällen är 8–10. Hänsyn tas också till samtidiga observationer mellan närliggande revir för att avgöra om det rör sig om ett, två eller flera revir (Naturvårdsverket 2012).

Markeringen för observationen där fågeln uppehöll sig gjordes på handdator. Om individen förflyttade sig sattes en punkt med samma ID-nummer. Detta för att dubbelräkning inte skulle ske. Med grund i antalet observationer under alla inventeringstillfällena och individernas beteende görs en samlad bedömning om arternas revir.

Arter som inte omfattas av revirkarteringen är lokalt mycket vanliga arter som exempelvis lövsångare, blåmes, talgoxe, skata och bofink. Dessa arter noteras bara genom uppskattning av antalet par i inventeringsområdet, samt häckningskriterium enligt metodik svensk fågelatlas (BirdLife 2012), tabell 5.

Metod atlasinventering

Revirkarteringen kompletterades med undersökningstyp atlasinventering (Bengtsson, K. & Green, M. 2013), enligt metodik från svensk fågelatlas (BirdLife 2012). En atlasinventering visar de olika fågelarternas utbredning i landskapet under häckningstid. Under en atlasinventering letar man efter och registrerar häckande fåglar i det område inventeringen avser. Metodiken bygger på ett system med 20 olika häckningskriterier som på olika sätt påvisar säker, trolig eller möjlig häckning av alla förekommande arter inom området (Bengtsson, K. & Green, M. 2013).

Häckningskriterier

För varje art och revir noteras högsta häckningskriterium enligt metodik svensk fågelatlas (BirdLife 2012), tabell 5. Fågelns aktivitet noteras i en av de tjugo kategorier av häckningskriterier (ex sång,

föda till ungar etc.). Aktiviteterna gav sedan bedömningen häckning i kategorierna möjlig häckning (en observation av fågeln i häcktid), trolig häckning (permanent revir, varnande fåglar etc.), konstaterad häckning (observerad med mat till ungar, bo eller nyligen flygga ungar sedda). Permanent revir identifieras då en fågel hörs sjunga vid minst två tillfällen med minst tre dagars mellanrum. Det är troligt att häckning sker inom ett permanent revir men för att betrakta häckningen som konstaterad behövs att högsta häckningskriterie det vill säga besöker bebott bo, mat till ungar, nyligen flygga ungar med mera noterats.

Tabell 5. Häckningskriterier/aktiviteter enligt Birdlife

Konstaterad häckning	Trolig häckning	Möjlig häckning
1. Bo, ägg/ungar	12. Ruvfläckar	17. Par i lämplig häckbiotop
2. Bo, hörda ungar	13. Upprörd/varnande	18. Spel/sång
3. Ruvande	14. Besök på trolig boplat	19. Obs. i häcktid, lämplig biotop
4. Äggskal	15. Parning/parningsceremonier	20. Obs. i häcktid
5. Föda åt ungar	16. Permanent revir	
6. Bär exkrementssäck		
7. Besöker bebott bo		
8. Pulli, nyligen flygga ungar		
9. Nyligen använt bo		
10. Avledningsbeteende		
11. Bobygge		

Läsanvisning till fortplantningsområden-/revirkartor

I kartorna, figur 3 - 5, redovisas förekomst av de påträffade naturvårdsrelevanta arterna. Om en art påträffades minst tre gånger inom inventeringsområdet har fortplantningsområden/revir ritats ut. Fågelarternas aktivitet noterades enligt de tjugo kategorier av häckningskriterier som finns i metodik för svensk fågelatlas, tabell 5 (BirdLife 2012). Aktiviteterna ligger sedan till grund för bedömningen av häckningsindiciet i kategorierna möjlig häckning (enstaka observation av fågeln i häcktid), trolig häckning (permanent revir, varnande fåglar etcetera) och konstaterad häckning (observerad med mat till ungar, bo eller observation av ungar som just lärt sig att flyga).

Det ska påpekas att de avgränsade fortplantningsområdena/reviren i kartorna inte anger exakta avgränsningar utan att det utgörs av evidensbaserade bedömningar. När fortplantningsområden/revir ritats in på kartan har hänsyn tagits till var observationerna av fågeln är gjord, vilken naturtyp arten ofta är knuten till, uppgifter om storlek på revir för respektive art (ArtDatabanken 2022), samt observationer av samma art i intilliggande fortplantningsområden/revir. I vissa fall så är osäkerheten vad gäller avgränsningen av fortplantningsområdet/reviret extra stor. Då markeras detta med särskild avgränsning på kartorna.

När det gäller vissa arter, exempelvis björktrast, är det inte möjligt att avgränsa enskilda revir eftersom björktrast inte tydligt hävdar sina revir annat än mycket tidigt på våren. Därefter häckar de gemensamt och använder samma födosöksområden. I dessa fall har den del av inventeringsområdet där observationer av arten gjorts identifierats som ett gemensamt revir för flera par.